

Streszczenie

Współcześnie coraz częściej dochodzi do jednoczesnego pełnienia wielu ról społecznych, co może wiązać się zarówno z pozytywnymi, jak i negatywnymi konsekwencjami dla jednostki. Wskazuje się, że kluczowe obszary aktywności, które konstytuują biografię jednostki, to rodzina i praca, dlatego też problematyka niniejszej pracy koncentruje się na funkcjonowaniu osób realizujących model małżeństwa dwu karier.

W następstwie wykształcenia społeczeństw 24-godzinnych istnieje konieczność realizowania obowiązków zawodowych w porach, które tradycyjnie były zarezerwowane na wypoczynek oraz aktywność towarzyską i rodzinną, przez co wykonywanie pracy w niestandardowych godzinach, w tym w systemie zmianowym, może odpowiadać za desynchronizację czasu biologicznego i społecznego, dlatego też poddano weryfikacji występowanie potencjalnych konsekwencji organizacji czasu pracy dla satysfakcji małżeńskiej, zawodowej i życiowej.

Celem przeprowadzonego projektu badawczego była weryfikacja związków między organizacją czasu pracy, chronotypem oraz sferą związaną ze snem, jak również związków między organizacją czasu pracy a zadowoleniem ze związku, z pracy i z życia. Ponadto analizie poddano efekty intrapersonalne i interpersonalne organizacji czasu pracy dla zadowolenia ze związku, z pracy i z życia małżonków, a także analizowano istnienie podobieństw i różnic między diadami ze względu na posiadaną organizację czasu pracy oraz zadowolenie z niej.

W celu weryfikacji postawionych hipotez, przeprowadzono badania wśród 332 osób, tworzących 166 małżeństw dwu karier. Osoby badane były rekrutowane z wykorzystaniem *chain referral method*, zaś kryteriami doboru do próby badanej było pozostawanie w związku małżeńskim, w którym oboje małżonków wykonuje pracę zawodową. W badaniu wykorzystano szereg narzędzi badawczych: *Kwestionariusz rytmu aktywności dobowej*, *Inwentarz do oceny płci psychologicznej*, *Skalę przystosowania w diadach*, *Skalę bliskości małżonków*, *Kwestionariusz satysfakcji seksualnej*, *Kwestionariusz wsparcia w małżeństwie i bliskich związkach*, *Skalę satysfakcji z pracy*, *Skalę przywiązania do organizacji*, *Kwestionariusz oceny samopoczucia*, *Skalę satysfakcji z życia*, *Skalę więzi*, *Kwestionariusz do badania wdzięczności* oraz *Skalę do pomiaru nastroju*.

Uzyskane rezultaty pokazały, iż organizacja czasu pracy oddziałuje na zadowolenie z długości snu oraz ilość czasu przeznaczanego na sen. Wykazano również, że organizacja czasu pracy nie różnicuje zadowolenia z małżeństwa, z pracy i z życia osób badanych, z wyjątkiem zadowolenia z organizacji czasu pracy oraz niektórych wymiarów wsparcia otrzymywanego od

małżonka/małżonki. Niemniej dowiedziono, że związki organizacji czasu pracy z poszczególnymi zmiennymi w zakresie zadowolenia ze związku, z pracy i z życia są zapośredniczone przez: zadowolenie z długości snu, płeć biologiczną, psychiczną kobiecość oraz psychiczną męskość.

Ponadto analiza intrapersonalnych i interpersonalnych efektów organizacji czasu pracy pokazała, że własna organizacja czasu pracy ma większe znaczenie dla uzyskiwanego zadowolenia ze związku, z pracy i z życia mężów, zaś w przypadku żon zaobserwowano, że organizacja czasu pracy ich mężów w większym stopniu oddziałuje na uzyskiwane przez nie zadowolenie z powyższych obszarów aniżeli ich własny harmonogram czasu pracy. Nadto związki organizacji czasu pracy z niektórymi zmiennymi były zapośredniczone przez zadowolenie z organizacji czasu pracy. Zaobserwowano także istnienie różnic między podgrupami małżeństw wyróżnionych na podstawie posiadanej przez nich organizacji czasu pracy oraz uzyskiwanego przez nich zadowolenia z organizacji czasu pracy w zakresie badanych zmiennych.

W oparciu o uzyskane wyniki badań, omówiono potencjalne obszary ich zastosowania oraz sformułowano zalecenia, które mogłyby przyczynić się do osiągnięcia równowagi między życiem zawodowym i pozazawodowym, a tym samym – wzrostu uzyskiwanej satysfakcji małżeńskiej, zawodowej i życiowej. Refleksji poddano również ograniczenia niniejszego badania oraz rozważono możliwe kierunki przyszłych badań podejmujących problematykę wielości ról.

Słowa kluczowe: małżeństwo dwu karier, organizacja czasu pracy, satysfakcja małżeńska, satysfakcja zawodowa, satysfakcja życiowa